

utóbbiaknál 1. empirikus és 2. tiszta formákat ismer s azokba az ő »logikai processusait« tömi bele.

Végre az ítéletek modalitását érzelmi befolyásokból származtatja s az ítélet tovafejlését mondattá tanítja. Ama sajnálatos alaptévedés alól tehát mindvégig nem bír szabadulni.

A 25. §. az »értelmi alapfogalmakat« betűrendben »fixirozza«, sok tévest kevés helyessel vegyítve.

A kis műnek aránylag bőséges tartalma hosszabb fejtegetést igényelt. A szives olvasó bizonyára változatosaknak fogja találni annak egyes részeit; van benne metaphysika, lélektan, aesthetika, nyelvészet — és nincs benne, fájdalom! az, a mit keresünk, logika. A processusok felsorolása igen érdemes munka; kezdőknek, kik nem tudják, mi mindenfélét gondolnak össze, bizonyára ajánlható. De a ki logikát, azaz szükségképeni evidentiával bíró tételek rendszerét, kíván tanulni, — az ovakodjék e könyvtől. Mert épen ez evidentiával bíró tanok vannak ferdén tárgyalva. Az ítéletnek ilyen lealacsonyítása mellett, milyent szerzőnk végrehajtott vele, csak méltó pendant-ja azon felületes tárgyalás, melyben a syllogismust részesíté, melynek lényegét a képkepcsolás feleledésében találja. A ki így érti az ítélet lényegét, az nincs feljogosítva arra, hogy a logikai processusokat rendszerítse, még kevésbé arra, hogy a logika reformjáról szólhasson. Mert különböző disciplinák összekeverése soha nem okozott reformot, hanem mindig csak zavarosságot. k.

GONDOLATOK.

Minden egyes nép költő; s el van hiva bizonyos magában rejlő erőknél kifejtésére, hogy nevedekjék a szellem országa. E nélkül nincs élete a jövendőségnek. — — — Éppen azon tehetség, erő, ösztön teremte valamely népben a csodálandó s örök becsü műveket, mely a leg-egyszerűbb népdalt. Azon erő ez, mely a méhet virágra viszi; a hódát oly építésre tanította, minőt az ember nem tud, de egy Phidiás karjában, egy Raphael ecsetében teremői magasságra emelkedett. Mert semmi által sem hasonlít ugy ember Istenhez, mint ennek kifejlése által, azért is viszi át örök időkre a népek jó emlékezetét. És vajjon, leszünk-e mi folyvást, mint most, kicsinyei a kornak, másodrendű népe a világnak?

Erdélyi.

Minden hitnek megvannak martirjai, s annak, mely az emberekben bízik, legtöbb; s sziveteknek fájni fog, ha azok, kik legnagyobb szeretetet mutattak irántatok, éppen azok valának, kiknél legkevesebbet találtatok;

— de nem vala-e szép maga a csalódás? nem érzitek-e, hogy nem azon szeretet, melyet nyerte, de az, melyet adtatok, boldogította szíveteket leginkább?
Eötvös.

— Mert van az életnél az életben magasabb tekintet is, és nem akkor kockáztatunk legtöbbit, midőn életünket játszódjuk el.
Kemény.

A valódi költő, vagyis egy olyan ember, a kinek szívében lakozik valami a legfőbb bölcseségből, s az örök dallamosság hangjaiból jutott neki valami osztályrészül: a legbecsesebb ajándék a melyet egy nemzedék Istentől nyerhet; benne szabadabb, tisztább kifejlődését látjuk mindannak, a mi bennünk legnemesebb; élete tanulásban gazdag lecke számunkra; s halálát úgy gyászolhatjuk, mint egy jóltevőt, ki szeretett és tanita bennünket.
Carlyle.

A PHILOSOPHIAI FOLYÓIRATOKBÓL.

I. »Mind.« Október 1883. No. 32. I. »Psychological principles« bg James Ward. Író megütözik az associalisták azon tételén, mely szerint azt mondják, hogy a lélek nem egyéb mint »serie of mental phenomena« Innen indulva sohasem fogjuk az öntudatot magyarázhatni. Egy főhibája az eddigi psychologianak, hogy a lelket, hogy úgy mondjam darabokra törte, midőn képzetekről, képzetek tömegéről, tehát discret mennyiségekről szolt, mintha az arithmetika számaival számolnánk, holott a lélek egy megszakítottan continuum, mint mértani mennyiségek. Midőn az író e nehézségeket el akarja háritani, nagy sulyt fektet a figyelemre, mely szerinte hiányzó kapesot képezi. Elméletét következőleg iparkodik szemléltetővé tenni:

A subject.

Cognition	Feeling	Conation
(1) nonvoluntarily attending to changes in the sensory continuum = Presentation of Sensory	(2) being, in consequence, either pleased or pained:	and (3) by voluntary attention« producing changes in the motor continuum = Presentation of Motor.

Objects.

II. »Idiosyncrasy« by Grant Allen. Író az egyes embernek lelki tulajdonságait teljesen az »ősök tulajdonságai átöröklése« természeti törvényével iparkodik megmagyarázni.

III. »The law of equal liberty« by F. W. Maitland. Író Spencernek fentebbi elvét, kivált alkalmazásait a tulajdonjogra vizsgálja és annak hiányosságait iparkodik kimutatni.